

yek-zaklikaye-krayini-obyednuvatis-v-energetichnij-soyuz-dlya-zmenschennya-zalezhnosti-vid-rtf/.

²⁷Офіційний сайт «Газпром». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gazprom.com/about/production/projects/pipelines/south-stream/>.

²⁸Росія повідомила ЄС про відмову від "Південного потоку"// Дзеркало тижня. 12 грудня, 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dt.ua/ECONOMICS/rosiya-povidomila-yes-pro-vidmovu-vid-pivdenного-potoku-159003_.html.

²⁹ Эрдоган хочет назвать новый газопровод "Турецким потоком"// Дзеркало тижня, 11 грудня 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zn.ua/ECONOMICS/erdogan-hochet-nazvat-novyy-gazoprovod-tureckim-potokom-161483_.html.

³⁰ România, dispecerul energetic al UE// Jurnalul.ro. – 19 Sep 2007. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://jurnalul.ro/bani-afaceri/economia/romania-dispecerul-energetic-al-ue-103060.html>.

³¹ Asmus R., "Next Steps in Forging a Euro-Atlantic strategy for the wider Black Sea", the German Marshall Fund, Washington, 2006, p. 17.

³² Documentul de politica, strategie, performanta si coordonare a politicilor 13. structurale pentru anul 2005 si perspectiva 2006–2008. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.cdper.ro/proiecte/2004/600/20/9/anexa03_14.pdf.

³³ Офіційний сайт МЗС Румунії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mae.ro/en/node/2160>.

³⁴ Там само.

³⁵ Пономарев В. Румынский маршрут// «Expert Online», 03 мар 2010. Електронний ресурс [Режим доступу]: http://expert.ru/2010/03/3/rymun_marshrut/.

³⁶ ROMANIA MINISTRY OF ECONOMY Presentation Sheet of the Investment Project Pan European Oil Pipeline (PEOP) Constanta – Trieste pipe-

line. Електронний ресурс [Режим доступу]: http://www.minind.ro/invest/new/Oil_and_Gas_Sector/CONPET/OG.C.1.09_peop_Engl.pdf.

³⁷Румунія розраховує на Росію в проекті нафтопроводу Констанца–Триєст// OilNews. Електронний ресурс [Режим доступу]: http://oilnews.com.ua/a/news/Ruminiya_rasschitivaet_na_Rossiyyu_v_proekte_nefteprovoda_Konstantsa%E2%80%93Triest/197741.

³⁸ KazMunaiGaz vrea să se extindă agresiv în Europa, folosind ca rampă Rompetrol Rafinare. <http://www.mediafax.ro/economic/kazmunai-gaz-vrea-sa-se-extinda-agresiv-in-europa-folosind-ca-rampa-rompetrol-rafinare-11111089>.

³⁹ România, dispecerul energetic al UE// Jurnalul.ro. Електронний ресурс [Режим доступу]: <http://jurnalul.ro/bani-afaceri/economia/romania-dispecerul-energetic-al-ue-103060.html>.

⁴⁰ Shaking off old shackles: The Pan-European Oil Pipeline. Електронний ресурс [Режим доступу]: <http://www.evs-translations.com/blog-com/pan-european-oil-pipeline/>.

⁴¹ Стратегія ЄС стосовно Дунайського регіону. Panorama Info regio № 37, 2011. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag37/mag37_uk.pdf.

⁴² Україна – Румунія: В очікуванні перезавантаження. Електронний ресурс [Режим доступу]: <https://news.pn.ua/politics/20509>.

⁴³ Артем Филипенко. Україну посадили біля калюжі// Тиждень.ua, 2011. Електронний ресурс [Режим доступу]: [http://tyzhden.ua/World/7656\(02/03/2015\)](http://tyzhden.ua/World/7656(02/03/2015)).

⁴⁴ The Southern Gas Corridor and Turkey's Role as an Energy Transit State and Energy Hub. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://file.insightturkey.com/Files/Pdf/insight-turkey-vol_15_no_1_2013_winrow.pdf.

УДК: 341.43: 061.1 ЄС

© Євгенія Блажевська
(м. Чернівці)

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ ІМІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті стверджується, що імміграційна політика традиційно проводилася на національному рівні і не входила до сфери компетенції міжнародних організацій або інститутів, оскільки дана сфера – невід'ємна частина і одна з найважливіших умов підтримки легітимності влади національної держави. Доведено, що національні уряди в цілому менш схильні передавати на наднаціональний рівень свою компетенцію в сферах, що стосується так званої високої політики («*high politics*»), серед яких і політика у сфері імміграції.

Ключові слова: ЄС, політика, імміграція, нелегальна імміграція, біженці, міжурядові форуми.

Euheniia Blazhevskia. Practice of refugee and political asylum regulation in EU: gaining experience for Ukraine. This paper argues that immigration

policy is traditionally held at the state level and not part of the responsibilities of international organizations or institutions, as this area is an integral part and one of the most important conditions support the legitimacy of the government within the nation state. National governments are generally less inclined to transfer to the supranational level of their competence in areas relating to «high politics», including the policy on immigration.

Keywords: EU, policy, immigration, illegal immigration, refugees, intergovernmental forums.

Yevhenia Blazhevskya. Experienta de reglementare a acordării de azil pentru refugiați în UE: aspecte practice pentru Ucraina. În articol se afirmă că politica de imigrare se desfășoară în mod tradițional la nivel național și nu făcea parte din domeniul de competență a organizațiilor sau instituțiilor internaționale, deoarece această zonă este o parte integrantă și una dintre cele mai importante condiții pentru sprijinul legitimității puterii a statului național. S-a dovedit că guvernele naționale în general mai rar au tendința să transfere la nivel supranațional competența lor în domeniile legate de așa-numitele politici mari («*high politics*»), printre care și politica în domeniul de imigrație.

Cuvinte cheie: UE, politica, imigrația, imigrația ilegală, refugiați, forumuri interguvernamentale.

Для Євросоюзу особливо актуальна проблема регулювання міграційних потоків. Так, впродовж перших трьох місяців 2015 р. країни ЄС отримали 185 тис. прохань про притулок¹. Згідно з даними Міжнародної організації з міграції, станом на кінець 2010 року 48 млн. чол., котрі перебувають на території ЄС, були іммігрантами². Міграційна політика традиційно проводилася на державному рівні і не входила в сферу компетенції міжнародних організацій чи інститутів, оскільки дана сфера – невід’ємна частина і одна з найважливіших умов підтримки легітимності державної влади у межах національної держави.

Європейський союз є найбільш інтегрованою на сьогодні «міжнародною державою принципово нового зразка»³. По мірі поглиблення європейської інтеграції все нові сфери співробітництва підпорядковувалися регулюванню на наднаціональному рівні. ЄС дійшов і до стадії створення загальної імміграційної політики і вироблення єдиної стратегії в даній області.

Як правило, виокремлюють три періоди становлення імміграційної політики Європейського союзу⁴. Перший етап (1986-1993 рр.) відповідає зародженню міждержавного співробітництва в рамках спеціалізованих груп і форумів. Другий етап розпочався з підписанням в 1992 р. Маастрихтського договору, що включив імміграційну політику до сфери «спільних інтересів» Європейського союзу. Початок третього етапу і становлення наднаціональної європейської політики у сфері імміграції пов’язують з Амстердамським договором 1997 р. та «комунітаризацією» імміграційної політики. З набранням чинності 1 грудня 2009 р. Лісабонського договору 2007 р. починається новий етап імміграційної політики ЄС.

На першому етапі роль наднаціональних інститутів залишалася обмеженою. Спочатку взаємодія з питань імміграційної політики здійснювалося країнами ЄС у рамках міждержавних форумів, таких як створена в 1975 р. міждержавна група ТРЕВІ (*TREVI group: Terrorism, Radicalism, Extremism, Violence*) у складі міністрів внутрішніх справ держав-членів ЄС, спеціальна робоча група з питань імміграції (*Ad Hoc Group on Immigration*), створена

в 1986 р. з ініціативи Великобританії і включала високопоставлених чиновників держав-членів, група із взаємодопомоги (*Mutual Assistance Group – MAG*), або група координаторів (*Group of Coordinators*).

При цьому найбільшого прогресу в галузі регулювання вільного пересування фізичних осіб, прикордонного контролю та міграційної політики вдалося досягти в рамках форумів, пов’язаних з реалізацією цілей Співтовариства, але незалежних від інституційного механізму та права ЄС. Можна навести, як приклад, Шенгенські угоди, які мали значний вплив на розвиток імміграційної політики ЄС, ставши своєрідною «лабораторією вільного пересування людей, котра могла бути корисною для всього Співтовариства»⁵.

Маастрихтський договір 1992 р. оформив створення Європейського союзу, заснованого на «трьох опорах», і визначив міграцію як «проблему, що входить у сферу спільних інтересів» включивши її в т. зв. третю опору європейської політики (Розділ VI Договору про Європейський союз – Положення про співробітництво в галузі правосуддя і внутрішніх справ, (*Title VI TEU-Provisions on Cooperation in the Field of Justice and Home Affairs*)). Однак, створення «системи трьох опор» аж ніяк не означало наднаціональної інтеграції у сфері імміграційної політики.

Компетенція європейських інститутів в рамках другої і третьої опори, на відміну від комунітарної першої опори, залишалася досить обмеженою. Так, Європейська комісія розділяла право законодавчої ініціативи з державами-членами, в той час як у першій опорі Європейська комісія володіла винятковим правом ініціативи. Крім того, акти другої (загальні стратегії, дії і позиції) і третьої (загальні позиції, рамкові рішення та рішення) опори за юридичною силою значно поступались актам першої опори (регламентам, директивам та рішенням). Далі, в рамках імміграційної політики Рада ЄС діяла на основі одностайності, тоді як для ухвалення рішень в рамках першої опори вимагалось рішення кваліфікованої більшості. Роль Європейського парламенту була незначна: він мав лише право бути поінформованим про прийняття тих чи інших рішень в рамках третьої опори. Нарешті, компетенція Суду ЄС у другій і третій опорах була вкрай обмеженою.

Таким чином, Маастрихтський договір позначив початок поступового переходу від імміграційної політики, що здійснювалася виключно на рівні держав-членів ЄС, до європеїзації питань, пов’язаних з імміграцією. Водночас, положення Маастрихтського договору і сама ідея трьох опор насправді стали компромісом між прихильниками міждержавного та наднаціонального підходів⁶ і, в цілому, віддзеркалили трудність подолання протиріч між державним суверенітетом та інтеграцією.

Амстердамський договір 1997 р. включив питання, пов’язані з імміграційною політикою і політикою надання притулку, в новий Розділ IV Дого-

вору про заснування Європейського Співтовариства – візи, надання притулку, імміграція та інші галузі політики, пов'язані з вільним переміщенням фізичних осіб. Розділ IV Договору встановив механізми для поступового створення зони свободи, безпеки і правосуддя (*Area of Freedom, Security and Justice – AFSJ*). Таким чином, була здійснена «комунітаризація» імміграційної політики, тобто її передача до сфери відання Європейського співтовариства.

Однак «комунітаризація» третьої опори носила лише частковий характер. По-перше, до сфери міжурядової взаємодії як і раніше відносилось поліцейське і судове співробітництво в галузі кримінальних справ (*«police and judicial cooperation in criminal matters»*). По-друге, незважаючи на передачу імміграційної політики в сферу компетенції Співтовариства, роль європейських інституцій у цій галузі була обмежена. Амстердамський договір передбачив ряд обмежень і винятків. Так, комунітарний метод (голосування кваліфікованою більшістю в Раді, процедура спільного рішення з Європейським Парламентом, виключне право законодавчої ініціативи Європейської комісії та повна юрисдикція Суду ЄС), на підставі якого за загальним правилом приймаються рішення в першій опорі, не застосовувався до імміграційної політики.

Амстердамський договір встановив п'ятирічний (до 1 травня 2004 року) перехідний період, протягом якого рішення в Раді ЄС як і раніше повинні були прийматися на основі одностайності з ініціативи Європейської комісії або держави-члена (тобто Комісія, як і раніше, ділила право законодавчої ініціативи з державами-членами) за консультативної ролі Європейського парламенту. Що стосується Суду Європейських співтовариств, то його повноваження були істотно обмежені. Зокрема, процедура преюдиціального запиту Суду ЄС національними судами держав-членів, передбачена статтею 234 Договору про заснування Європейського Співтовариства, була обмежена запитами національних судів останньої інстанції, рішення яких не підлягають оскарженню в правових системах держав-членів.

Роль наднаціональних інститутів в імміграційній політиці ЄС побічно обмежується низкою спеціальних положень, що передбачають неповну участь Великобританії, Ірландії та Данії у співпраці в даній сфері. Так, Великобританія та Ірландія вирішують від конкретного випадку до конкретного випадку, чи приєднуватися до тих чи інших заходів, які застосовуються у сфері імміграційної політики (можливість *«opt-ins»* для цих країн)⁷. Данія не приєдналася до Розділу IV Договору про заснування Європейського Співтовариства (*«opt-out»* погоджений для Данії).

Проте, в цілому Амстердамський договір став значним кроком вперед у гармонізації європейської імміграційної політики. У порівнянні з Мааст-

рихтським договором, роль наднаціональних інститутів у даній сфері істотно зростає.

Значний імпульс подальшому розвитку європейського співробітництва у сфері правосуддя та внутрішніх справ дав позачерговий саміт Європейського союзу в Тампері (Фінляндія), що відбувся 15-16 жовтня 1999 р. У «Висновках саміту», що одержали назву *«Tampere Milestones»*, були визначені пріоритетні сфери діяльності з будівництва європейського простору свободи, безпеки та правосуддя⁸.

Договір підписаний в Ніцці у 2001 р., розширив сфери застосування процедури кваліфікованої більшості в сфері імміграційної політики, однак, рішення у багатьох важливих сферах, як і раніше приймалися на основі процедури одностайності.

Згідно з положеннями Амстердамського договору 1997 р., Рада ЄС повинна була до закінчення п'ятирічного перехідного періоду прийняти рішення про розширення застосування процедури кваліфікованої більшості в сфері імміграційної політики. Таке рішення було прийнято Радою 22 грудня 2004 р.⁹ і набрало чинності 1 січня 2005 р. Воно розширило процедуру спільного рішення в Раді на деякі сфери співробітництва, передбачені Розділом IV Договору про заснування Європейського Співтовариства, але розширення торкнулося в основному візового режиму, політики надання притулку та проблем нелегальної імміграції. Водночас, питання, що стосуються легальної імміграції та сімейного права, як і раніше підлягають одностайним рішенням у Раді.

Гаазька програма, прийнята на саміті Європейської ради 4-5 листопада 2004 р. набула чинності 10 травня 2005 р.¹⁰ і замінила Тамперську програму. Вона визначила десять пріоритетів будівництва Європейського простору свободи, безпеки та правосуддя на період 2005-2010 рр. У тому числі: регулювання імміграційних потоків, створення загальноєвропейської системи надання притулку, візовий режим та інтеграція мігрантів. Проте, в цілому, Гаазька програма була зосереджена на боротьбі з нелегальною імміграцією і не передбачала конкретних дій в сфері легальної імміграції.

Вищевикладене свідчить про наявність як позитивних, так і негативних тенденцій. З одного боку, роль наднаціональних інститутів неухильно зростає. З іншого боку, їх компетенції в різних сферах імміграційної політики ЄС різняться. Так, рівень гармонізації політики з надання притулку та політики в галузі нелегальної імміграції істотно перевищує рівень гармонізації політики в галузі легальної імміграції.

Демографічна проблема стала однією з головних рушійних сил залучення інтересу Європейського союзу до імміграційної проблематики наприкінці 1980-х – початку 1990-х рр. Вона загострилася на початку XXI ст. Згідно з прогнозом Євростату опублікованим в серпні 2008 р., населення ЄС-27 зростає з 495 млн. осіб на 1 січня 2008 р. до 521 млн. чоловік в 2035 р., а потім буде поступово

скорочуватися і в 2060 р. складе 506 млн. чоловік. При цьому рівень народжуваності щороку знижуватиметься, а рівень смертності – підвищуватиметься. Починаючи з 2015 р., позитивне сальдо міграції стане єдиним фактором, що забезпечує приріст населення в ЄС, так як смертність в Євросоюзі перевищить народжуваність. Крім того, буде посилюватися тенденція старіння населення Європейського союзу, причому кількість людей у віці понад 65 років, в 2008 р. склало 17,1% від загальної чисельності населення ЄС, до 2060 р. досягне 30%. Звідси випливає, що потреба в іноземній робочій силі є одним з наслідків негативних демографічних тенденцій. У середньо і особливо довгостроковій перспективі держави-члени ЄС будуть все більш потребувати залучення працівників з третіх країн. Частка іммігрантів в економічно активному населенні держав-членів різниться від 7-7,5% у Німеччині та Австрії до 1-2% у скандинавських країнах; середній показник склав 4,3% для ЄС-25 в 2005 р. і, за прогнозами, буде неухильно зростати¹¹.

Нарешті, наявність зовнішніх загроз, насамперед, викликів безпеки, багато в чому сприяло збільшенню повноважень інститутів ЄС в імміграційній політиці. Йдеться, насамперед, про збільшений кількості нелегальних іммігрантів, які перебувають на території держав-членів ЄС, а також про зростання організованої злочинності, що зумовило необхідність створення загальноєвропейської системи протидії.

Отже, внутрішня логіка європейської інтеграції сприяла посиленню гармонізації імміграційної політики ЄС. По-перше, стало необхідним вживання заходів контролю на зовнішніх кордонах ЄС в якості своєрідної «компенсації» скасування контролю на внутрішніх кордонах (одна з чотирьох основних свобод, закріплених Римським договором 1957 р.). По-друге, співпраця на міжурядовому, а не на наднаціональному, рівні показала свою неефективність. Так, процедура одностайності в Раді ЄС, при якій держави-члени фактично володіють правом вето на всі законодавчі ініціативи, ускладнювала прийняття актів в такій чутливій сфері, як імміграція. Далі, самі інститути ЄС, будучи акторами інтеграційного процесу і будучи зацікавленими в розширенні своїх повноважень, сприяють інтенсифікації та поглибленню співробітництва на наднаціональному рівні. З одного боку, еволюція імміграційної політики є результатом цілеспрямованої стратегії європейських інститутів щодо поглиблення інтеграції: дослідники Європейського союзу говорять про так зване «наднаціональне підприємництво» (*«supranational entrepreneurship»*). Водночас, розширення ресурсної бази та можливостей самих інститутів дозволило їм більш ефективно справлятися зі своїми повноваженнями в даній області і, як наслідок, полегшило подальше розширення їх компетенції. Нарешті, самі національні уряди зробили вплинули на розширення ролі інститутів ЄС. Для більш ефек-

тивного регулювання імміграційних потоків був потрібний дієвий наднаціональний механізм. При цьому, якщо раніше небажання урядів делегувати свою компетенцію в питаннях імміграції Європейському союзу в чомусь пояснювалося боязною протестів електорату проти втручання в настільки чутливу область національної політики, зі зміною міжнародної обстановки європейці швидше були готові погодитися на часткове «розмивання» національного суверенітету і скорочення державних повноважень. Основною причиною, що ускладнюють передачу повноважень у галузі імміграційної політики на наднаціональний рівень, є турбота про збереження державного суверенітету. Дослідники відзначають, що європеїзація імміграційної політики ставить під загрозу такі взаємопов'язані поняття, як державний суверенітет, державний контроль над соціальними процесами і легітимність національної держави в цілому¹². Іншим фактором, що впливає на небажання держав передавати свої повноваження з імміграційних питань на рівень ЄС, є специфіка внутрішньої політики держав-членів Європейського союзу, що особливо яскраво проявляється у державах з традиційно високою часткою іммігрантів, таких як Німеччина чи Австрія. Так, в 2004 р. Німеччина і Австрія виступили проти поширення процедури кваліфікованої більшості, передбаченого рішенням Ради ЄС №2004/927/CE від 22 грудня 2004 р., на легальну імміграцію; в результаті в даній області на деякий час була збережена процедура одностайності. Нарешті, слід зазначити, що відмінності між національними імміграційними законодавствами також є однією з причин повільної гармонізації європейської імміграційної політики. Можна виділити два основні наслідки недостатньої ролі наднаціональних інститутів в даній області. З одного боку, імміграція в Європейському союзі все більш сприймається як загроза, а особлива увага приділяється боротьбі з нелегальною імміграцією. В області боротьби з нелегальною імміграцією вжито значну кількість заходів. Видається, що описану тенденцію можна частково пояснити таким чином, держави-члени, стурбовані проблемами організованої злочинності і тероризму, передають свої повноваження в даній області наднаціональним інститутам, щоб підвищити ефективність спільних дій у даній області. У свою чергу, інститути ЄС, зодягнені значними повноваженнями, мають можливість порівняно легко приймати рішення в даній сфері. З іншого боку, регулювання питань, пов'язаних з легальною імміграцією в Європейський союз, залишається досить фрагментарним галузевим, а не глобальним принципом. Таким чином, Європейський союз був змушений відмовитися від горизонтального підходу до регуляції легальної міграції на користь галузевого підходу.

Варто також проілюструвати, як обмеження ролі європейських інституцій у галузі легальної імміграції відбилося на прийнятті заходів в даній сфері, на прикладі директиви від 25 листопада

2003 р. про статус громадян третіх країн, що проживають в Європейському союзі на довгостроковій основі¹³.

Директива визначає критерії та процедуру, відповідно до яких особи, що не мають громадянства держави-члена ЄС, можуть отримати статус постійного жителя Європейського союзу (*permanent resident status*). Директива надає громадянам третіх країн рівні права в таких важливих сферах, як свобода пересування на території Європейського союзу і ситуація на ринку праці та в системі освіти. Однак, положення директиви не можна розглядати як такі, що забезпечують досягнення повної рівноправності між громадянами Євросоюзу та третіх країн, до чого закликав саміт Європейської ради в Тампере в 1999 р. Так, «рівне поводження» щодо довгострокових резидентів-негромадян обмежується соціальними та економічними правами, в той час як їх політичні права і далі залишаються на рівні значно нижчому, ніж права громадян ЄС. Більш того, директива передбачає можливість введення державами-членами тимчасових обмежень на ті права, які надаються громадянам третіх країн.

В цілому, директива з'явилася як компроміс між пропозиціями Європейської комісії і позиціями держав-членів. Початкові пропозиції Європейської комісії, яка була прихильником істинно наднаціонального, загальноєвропейського підходу в регулюванні прав довгострокових резидентів-негромадян, були значною мірою розмиті. При прийнятті директиви Рада, змушена враховувати не тільки пропозиції Комісії, але і позицію держав-членів, зупинилася на компромісному підході. Проте, видається, що даний компроміс є в недостатній мірі комунітарним, наднаціональним рішенням.

Водночас, директиву 2003 р. можна трактувати як непряме розширення повноважень інститутів Європейського союзу. Передбачене директивою зобов'язання держав-членів Європейського союзу надавати громадянам третіх країн статус довгострокового резидента після п'яти років проживання опосередкованим чином впливає на національну політику з надання громадянства (натуралізації) з отриманням статусу довгострокового резидента процес отримання громадянства, яке в більшості держав - членів ЄС безпосередньо залежить від отримання дозволу на довгострокове проживання, істотно полегшується¹⁴. Таким чином, незважаючи на те, що директива не містить прямих рекомендацій щодо статусу довгострокових резидентів-негромадян, через її положення Європейський союз спонукає держави-члени вносити поправки в надто рестрикційні статті національних законів про громадянство.

Отже, для того щоб загальноєвропейська імміграційна політика стала реальністю, інститутам ЄС знадобиться значна політична воля. У цілому, можна припустити, що збільшення ролі інститутів ЄС в області імміграційної політики, передбачене Лісабонським договором, сприятиме зміцненню

захисту прав іммігрантів та поглибленню європейської інтеграції. У той же час, можна констатувати, що окремі сфери імміграційної політики Союзу будуть як і раніше перебувати на різних рівнях гармонізації: від найбільш «комунітаризованих» (політика надання притулку, боротьба з нелегальною імміграцією) до численних компетенцій національних урядів (регулювання легальної, і, перш за все економічної імміграції).

¹Asylum in the EU in the first quarter 2015 185 000 First time asylum seekers in the EU in the first quarter of 2015 Half are Kosovars, Syrians or Afghans. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995-521/6887997/3-18062015-CP-E-N.pdf/4457b050-26f9-4cf1-bf27-9ffb73ff8c7b>

²International Organization for Migration. WMR 2010 Background Paper: The Future of European Migration: Policy Options for the European Union and its Member States, by Rainer Munz and Elizabeth Collet. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://publications.iom.intokstore/fr-ee/WMR2010_migration_policy_options_EU.pdf.

³Стрежнева М.В. «Трансправительственные сети» в ЕС // Международные процессы. – 2008. – Т. 6., № 1(16). – С.122.; (С. 122-134).

⁴Favell A., Geddes A. European Integration, Immigration and the Nation State: Institutionalising Transnational Political Action? // Robert Schuman Centre for Advanced Studies. European University Institute. EUI Working Papers. 1999. RSC No 99/32. – P. 17-18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ieu.it/RSCAS/WP-Texts/99_32.pdf.

⁵Шемятенков В.Г. Европейская интеграция. – М.: Международные отношения, 2003. – С. 240.; (400 с.).

⁶Apap J. Problems and Solutions for New Member States in Implementing the JHA Acquis // CEPS Working Document. – No 212., October 2004. – P. 15-16. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shop.ceps.be/downfree.php?item_id=1173.

⁷Peers S. The UK Opt-Out from EU Immigration and Asylum Law in Practice // ed.: Carlier J.Y., ve Bruycker P./ Immigration and Asylum Law of the EU: current debates / Actualite du droit europeen de l'immigration et de l'asile. – Bruxelles: Emile Bruylant, 2005. – P. 161-165.

⁸Tampere European Council Presidency Conclusions, 15-16 October 1999, SN 200/99.

⁹Council Decision 2004/927/EC of 22 December 2004 providing for certain areas covered by Title IV of Part Three of the Treaty establishing the European Community to be governed by the procedure laid down in Article 251 of that Treaty // Official Journal. – 2004. – December, 31. – P. 0045-0046.

¹⁰The Hague Programme: strengthening freedom, security and justice in the European Union. JAI 559. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/doc/hague_programme_en.pdf.

¹¹Rapport «Besoins de main d'oeuvre et politique migratoire». Centre d'analyse stratégique. – Mars, 2006. – P. 5-57. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lesrapports.ladocumentationfrancaise.fr/BRP/064000296/0000.pdf>.

¹²Favell A. The Europeanisation of Immigration Politics// European Integration online Papers (EIoP). – 1998. – Vol.2., №10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eiop.or.at/ei-op/pdf/1998-010.pdf>.

¹³Сутормина Л.А. Правовой статус граждан третьих стран, проживающих в Европейском союзе на долгосрочной основе // Мировая политика: взгляд с университетской скамьи. М., 2009. – С. 86-107.

¹⁴Rostek K., Gareth D. The impact of Union citizenship on national citizenship policies // European Integration online Papers (EIoP). – 2006. – Vol.10, № 5. – P. 27-28 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eiop.or.at/eiop/iulf4php/iop/article/viewFile/2006_005a/22.

УДК: 327 (470+571:478)(091)

© Igor Chiosa
(м. Кишинів)

RELATIONS BETWEEN MOLDOVA AND THE RUSSIAN FEDERATION: HISTORICAL OVERVIEW

Republica Moldova este un stat mic situat din punct de vedere geografic în sud-estul Europei. În pofida unui teritoriu mic, acest tânăr stat are o istorie bogată și pe alocuri controversată. Teritoriu românesc din cele mai vechi timpuri, și făcând parte din vechea Țară a Moldovei, spațiul Pruto-Nistrean a fost ocupat în anul 1812 de către Imperiul Țarist, iar ulterior de URSS în 1940 și din nou în 1944. În anul 1991, Republica și-a declarat independența față de URSS.

În pofida independenței sale, tânărul stat se confruntă cu serioase presiuni din partea Federației Ruse, care consideră că teritoriul Republicii Moldova se regăsește în sfera sa de influență. Pentru a putea înțelege complexitatea relațiilor dintre Chișinău și Moscova, și pretențiile pe care le formulează Federația Rusă, este necesar să aruncăm o privire în istorie, mai exact în ultimii 200 de ani. Articolul prezintă o scurtă istorie a spațiului Pruto-Nistrean în cele două secole, începând cu finele secolului XVIII și până în zilele noastre, precum și legăturile dintre Chișinău și Moscova în această perioadă.

Cuvinte cheie: Republica Moldova, Federația Rusă, spațiul Pruto-Nistrean, Chișinău, Moscova.

Ігор Кіоса. Відносини між Республікою Молдова та Російською Федерацією: історичний огляд. Республіка Молдова – з географічної точки зору маленька держава в південно-східній Європі. Наперекір маленькій території, ця молода держава має багату історію, а іноді і суперечливу.

Незважаючи на незалежність, молода держава бореться з серйозним тиском з боку Російської Федерації, яка розглядає територію Республіки Молдова як сферу ще свого впливу. Щоб зрозуміти складність відносин між Кишиневом і Москвою, і претензії Російської Федерації, необхідно поринути у історію, зокрема, за останні 200 років. Стаття являє собою коротку історію простору Прут-Дністер за два століття, починаючи з кінця XVIII століття і до сьогодення та зв'язки між Кишиневом і Москвою протягом цього періоду.

Ключові слова: Республіка Молдова, Російська Федерація, простір Прут-Дністер, Кишинів, Москва.

Igor Chiosa. Relations between Moldova and the Russian Federation: historical overview. Republic of Moldova, from a geographical point of view, is a small country in south eastern Europe. Contrary to a small area, this young state has a rich history and sometimes even contradictory.

Despite independence, the young nation struggling with severe pressure from the Russian Federation, which considers the territory of the Republic of Moldova as a sphere of influence is. To understand the complexity of relations between Chisinau and Moscow, and the claim of need to dive into the history, particularly in the last 200 years. The article presents a brief history of the Prut-Dniester region for two centuries, from the end of XVIII century to the present day and connections between Chisinau and Moscow during this period.

Keywords: Republic of Moldova, Russian Federation, region Prut-Dniester, Chisinau, Moscow.

Introduction. Republic of Moldova is a small country located in the south-east of Europe, between Romania and Ukraine, with a population of about 3,5 mln peoples, according to official dates¹. Despite being a small and poor, the country has a rich and in many ways a controversial history, especially regarding topics of ethnicity, language and culture, that are marked by political shades.

Contemporary state Republic of Moldova gained its independence from Soviet Union on 27 august 1991² as a result of a series of political processes that happened that year³. Since its independence and to our days, the young republic had struggle to find a proper way to prosper, mostly because of the indecision of the political actors inside the country and the external factors as well. One of the external factors that strongly influence the fate of the small country is Russian Federation. As a regional power, as American president Barack Obama said⁴, Russia has maintained its influence since the fall of the Soviet Union through various instruments, such as political, economical and cultural.

In order to understand Russia's interest in this region, and particular in Republic of Moldova, we have to look back in history to find why and how the terri-